

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijendijk, Dr K. Dijk, Dr V. Hepp en Dr B. Wielenga

Medewerker(s): Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; W. E. Engelkes, Amsterdam; Prof. Dr F. W. Groenheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Mei. H. S. S. Kuiper, Bloemendaal; Dr H. W. Lamah, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Lou, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schipper, Gorinchem; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; C. Tazelaar, Amsterdam; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. W. van der Vaart Smit, 's-Graveland; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage

Adres der Redactie:

Dr V. HEPP, Paul Krugerstraat 55, Watergraafsmeer.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No 58 — Postrekening No 36000.

Abonnement: f 1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitland en Ned.-Indië f 7.50 (voor Amerika \$ 3) p. jaar.
Advertentie: 35 ct. p. regel, Familieberichten 25 ct. p. regel.

INHOUD: Vorm en Geest I. — Uit de Schrift: Vernedering (Lucas 2:51b). — Kerkelijk Leven: Het studeren der Ouderlingen II; Het derde geslacht. — Uit het Politieke en Sociale Leven: a. de Kerk en de Sociale kwestie III; b. Program van Actie van de Chr. Werkgeversvereniging. — Zending en Evangelisatie: De H. Dijkstra t.; Evangelisatie en Zending. — Kuiperbibliografie XVI. — Literatuur en Kunst: Voor, tusschen, en na. — Uit de Buitenlandse Kerken: Waar zijn wij hever, in Amerika of in den hemel? — Perschoon. — Eekbespreking. — Kerknieuws.

VORM EN GEEST.

I.

Onder dit motto „vorm en geest” kan men al de vraagstukken benaderen, welke in de laatste jaren door de zogenaamde „beweging der jongeren” aan de orde zijn gesteld.

En inderdaad ligt in dit motto „vorm en geest” een schibboleth voor de dogmatiek en de Christelijke filosofie van de toekomst.

Aan de wijze, waarop het probleem wordt gesteld, dat in dit motto „vorm en geest” ligt opgesloten, zal men kunnen zien, in welke richting de Gereformeerde nuanceeringen zich bewegen en zich zullen bewegen.

Het lijkt mij daarom een onloekelijke taak om te trachten voor de lezers van „De Reformatie” mijn visie op dit probleem zoo mogelijk te ontvouwen en te doen hooren op welke wijze ik meen, dat dit schibboleth moet worden „uitgesproken”.

En dan valt in de eerste plaats op te merken, dat vooral sinds 1883 een Gereformeerd-religieuze beweging is ontstaan, welke sterk dogmatisch was.

Dat was het recht en de plicht van die beweging.

De slappe pro-Kuyperische dagen schreiden om een Napoleons-figuur als Dr Kuyper. Hij was de man, die weer ruggegraat gaf aan het theologisch Nederland. Hij was de man Gods, die aan 't Gereformeerde Nederlandsche volk den vorm van de Gereformeerde theologie terugschonk — en van dezen vorm op onnavolgbaar geniale wijze „de lijnen uitstippelde”. Hij was de held Gods, die 't sluimerend geestelijk leven van ons Gereformeerde volk weer wakker riep tot heldere bewustheid en die aan deze bewustheid scherp-bellijnden vorm en duidelijk bepaalde gedaante gaf. Wij zullen altijd dankbaar, zeer dankbaar behooren te blijven, dat God dezen grooten geestesheld in de geschiedenis van ons vaderland opriep en hem hier tot een koning over de geschiedenis stelde.

Maar — ja, ook achter dit groote en machtige komt een „maar”, een „maar” dat in deze zondige wereld achter alle ware, goede en schoone dingen komt.

En dit „maar” houdt in, dat na de dogmatische opleving der vorige eeuw ons nu een hyper-dogmatische versterking van dat leven bedreigt, dat we gevaar loopen meer Kuypersche dan Kuyper te worden, dat we misschien vaak onbewust lijden gaan aan deze eenzijdigheid, dat we nu het wezen (het echt geestelijke) gaan opofferen aan den vorm (de „zuivere lijnen”), te eenzijdig de „waarheid” als „dogmatiek” gaan opvatten, de ziel gaan verwaarloosen voor het intellect, bij het „uitstippelen van lijnen” ethiek en mystiek verliezen, bij het bouwen van den vorm te weinig om het inwendige leven denken, bij het veelvuldig organiseren te veel vergeten, dat het gaat om het hart van den mensch, 't gevaar — in 't algemeen gesproken — dat we den vorm tot Baal maken.

Natuurlijk, dat is Dr Kuypers schuld niet. Bij het cultiveren van „zuivere lijnen” was hij geestelijk rijk en bewogen genoeg, om dat gansche lijnen-gebouw ook met geestelijk leven te vullen.

Maar het is de tragiek van het leven, dat het nageslacht wel de vormen erfte en de lijnen „zuiver” overnemen kan, doch het geestelijk leven dat die vormen voortbracht in ernstigen en zwaren strijd telkens opnieuw veroveren moet. En 't is de tra-

giek van het leven, dat zoodoende de „vormen” en „uitgestippelde lijnen”, die bij de groote mannen van ons geslacht bijzaak en slechts „middel” waren, bij 't zooveel kleiner nageslacht „hoofdzak” en „doel” worden en dan tot levenloosheid verstarren. Dat is de deformatie, die op elke reformatie in dit leven volgt — op elk terrein van het leven, de ebbe die altijd volgt op den vloed en die des te sneller „allooft” naarmate de vloed hooger geweest is.

Dit maken we in onze dagen mede. De organisatorische arbeid van Dr Kuyper is overgeërfd door 't navolgend geslacht, maar de grootheid van hart en de toerheid van ziel, welke dezen organisatorischen bouw eenmaal droeg en beheerschte, kan helaas niet overgeërfd worden en is ook niet overgeërfd.

Wij worstelen in onze dagen met de erfenis van Dr Kuyper. En dit is een worsteling (tusschen „ouderen” en „jongeren”). Een worsteling, want wat bij Dr Kuyper zelf, niettegenstaande alle scherpte en helderheid, toch ook nog voldoende levende lenigheid en soepelheid had door de beheersching vanuit dien machtigen, levenden menschegeest, dreigt bij de epigonen, bij de navolgers menigmaal en voelszins die lenigheid en soepelheid te verliezen en voert in velerlei opzicht en op velerlei terrein tot een ongewenschte en ook onhoudbare versterking. Wat Dr Kuyper had, de beheersching van den vorm door den geest, schijnt weg te glijden. De lijnen „verstarren” hoe langer hoe meer. De vorm vergalvaniseert en vernedert. De organisatie verliest de heiligheid van de geestelijke gemeenschap, enz.

En 't roept alles den „jongeren” toe, dat er weer „profetie” noodig is, profetie opdat de „geest” heersche over den „vorm” en de ziel opwake tot nieuw, echt doorvoeld geestelijk leven.

Dit is de tragiek en ook de antinomie, de spanning tusschen de erfenis van het voorgeslacht en den strijd van het nageslacht, de golving en deining van het menschenleven, dat bij alle bewaren en bewandelen van de „oude paden” toch steeds opnieuw zelf persoonlijk die paden moet leeren gaan, jagende naar het ééne doelwit der roeping.

't Is in de geschiedenis altijd zoo geweest en menige episode uit het verleden plaats ons voor dezelfde tragiek en denzelfden strijd.

Om maar één sterk treffend voorbeeld te noemen. Daar hebt ge nu in Israël Ezra gehad. Een machtig man in 't rijk des geestes, heerlijk beginselvast, rijk in leven, Israël op een waarlijk recht gereformeerde wijze terugleidend tot wet en profeten.

Maar wat hebben de navolgers van Ezra ervan gemaakt? Zijn uit Ezra's school niet de Farizeeën en Schriftgeleerden voortgekomen? En hebben dezen niet een caricatuur gemaakt van Ezra's reformatie? Is 't niet jammerlijk wat doodenvald ze gemaakt hebben van Ezra's levend volk? Heeft niet de Heere Jezus Ezra's navolgers met geestelen gekastijd, terwijl toch van Ezra's wet en profeten geen titel of jota voorbij zou gaan?

De geschiedenis van Ezra's reformatie en daarna van de verwording der reformatie bij de epigonen, bij de navolgers, het geeft boekdelen te lezen aan wie lezen wil en lezen kan.

Nu leze men dit niet verkeerd. Wij willen geen enkel navolger van Dr Kuyper karakteriseren als Farizeeër en Schriftgeleerde. We zijn immers allen navolgers van Dr Kuyper en spreken ook over onszelf. Wij willen juist alle zijden respecteren en eeren, die de beginselvanen, aan Dr Kuypers stervende handen ontleeden, van hem hebben overgenomen en opgeheven.

Wij zijn zeer blijde, dat als deze „Gustaaf Adolf” viel, nochtans zijn leger niet versagde en huiswaarts keerde, doch voortvoer tot den heiligen kamp en verheugen ons tot dat leger te behooren.

Maar... gelijk als na Gustaaf Adolf het leger van den grooten Zweedschen koning wel zijn „lijnen” erfde, maar niet de grootheid en heiligheid en heerlijkheid van diens idealen, alzoo dreigt ook nu het gevaar.

En het is op dit gevaar, dat wij wijzen willen. En het is om dit gevaar dat de „jongeren” om voortgaande „reformatie”, om persoonlijkheid, om ziel en leven, om ethiek en mystiek roepen.

En dit gevaar schuilt niet in dezen of genen persoon. Dit gevaar schuilt in 't geheel niet in personen. Dit gevaar schuilt in de levenswerkelijkheid, dat er ebbe komt na den vloed en reactie na actie; een ebbe, waarbij de uitwendige vorm haar levende deining verliest door het droogloopen der gronden daaronder; een reactie, die de uitgestippelde beginsellijnen als onnut en ten slotte als schadelijk zal doen verwerpen, indien men niet bijtijds de eischen der ziel leert stellen boven de eischen der lijnen, de eischen van den geest boven de eischen van den vorm.

Wij leven in een tijd, waarin om der wille van de waarheid, om der wille van het Koninkrijk Gods, om der wille van de gemeenschap des Heiligen Geestes onomwonden, eerlijk en oprecht op zulke gevaren gewezen moet worden en tegen zulke gevaren de remedie, het heilmiddel gezocht moet worden.

Dit heilmiddel zal „reformatie” zijn, steeds voortgaande reformatie van de verhouding van „vorm” en „geest”.

VAN DER VAART SMIT.

UIT DE SCHRIFT.

Vernedering.

... en Hij kwam te Nazareth...

Lucas 2:51b.

Van Jeruzalem naar Nazareth — hoe duidelijk ligt in deze abtaling, reeds tijdens de kindheid van Jezus, de weg van vernedering aangegeven, dien Hij heel zijn leven op aarde te gaan had.

Is niet Hij, van Wien hier gesproken wordt, de Koning Israëls? Meer nog: Is Hij niet de Zoon Gods? Heeft Hij niet zoo juist gezegd, dat God Zijn eigen Vader was?

Nu, dan is hier Zijn plaats! Hier te Jeruzalem, in de stad des Grooten Konings! Hier is het Huis des Vaders, hier is Sion, waar Jehova woont! Hier heeft de Zoon Davids recht meer dan wie ook.

Zoo Hij wil — Hij kan onder de Hosanna's der menigte Zijn troon beklimmen. Eén woord — en de Vader zal Hem meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten. En Hij zal heerschen, en men zal Hem geven van het goud van Scheba, en men zal geduriglijk Hem aanbidden.

Kom dan, gij Zoon van David en Zoon van God, toon nu uwe heerlijkheid en richt in deze dagen aan Israël het koninkrijk weder op!

„En Hij kwam te Nazareth”.

Welk eene tegenstelling! Nazareth, een veracht dorp, waarvan het laagstinkend volkswoord ging: „Kan uit Nazareth iets goeds zijn?” Smadelijk heet Jezus later „de Nazarener”. Eenmaal zal Pilatus de Joden honen door die tartende tegenstelling boven het kruis: Jezus, de Nazarener... de Koning...

Naar dat Nazareth gaat Jezus. Hij verlaat de prachtige hoofdstad, met haar tempelgebouwen en paleizen, waar alles Hem sprak van Zijne heerlijkheid en Koningschap, om te gaan naar dat vergeten vlek. En niet slechts gaat Hij daarheen, maar Hij blijft en woont daar, stil, in de schaduw. Zoo vergeten, dat Nathanaël, die op enkele uren afstands te Kana woende, nooit van Hem gehoord had.

En daar te Nazareth geeft de Zoon Gods zich